

“Briljant! Eindelijk een boek dat duidelijk maakt waarom wij verlossing nodig hebben en in welke zin Jezus Christus onze verlosser is. Alleen liefde kan het kwaad doorbreken en alleen als deze liefde overal komt, tot in het afschuwelijkste lijden en de diepste Godverlatenheid, wordt het kwaad echt overwonnen. Daarom ‘moest’ de Christus lijden: niet om de straf die wij verdienen op zich te nemen, maar om God voorgoed in onze nabijheid te brengen, waar wij ook terecht komen. Sonneveld herhaalt geen oude formules, maar zoekt naar een waarachtige orthodoxie, dat wil zeggen een visie die recht doet zowel aan de gebrokenheid van de wereld als aan Gods getrouwe goedheid.”

(prof. Erik Borgman, Tilburg University)

“Als God je uitroepteken is, durf je overal een vraagteken bij te zetten.’ Vanuit deze houding daagt Reinier Sonneveld je uit om altijd door te vragen. Beschouwend en spiegelend helpt hij je de vaste piketpaaltjes in je hoofd te verplaatsen om ruimte te geven aan de ontembare God die eenvoudigweg altijd groter is: *Deus semper maior*. Adembenemend vind ik de wijze waarop Reinier Sonneveld ons de Christus doet hervinden in de zogenoemde Christus victorbenadering. Voor mij het hoogtepunt van zijn boek: de kruisiging wordt de kroning. Deze voor velen nieuwe kijk op de laatste 18 uur van Jezus verandert inderdaad alles. *Het vergeten evangelie* is een boek met impact, dat je als je het uit hebt, vanzelf nog een keer gaat lezen.”

(Wilkin van de Kamp, Vrij Zijn)

“In dit boek is Reinier Sonneveld op zijn best: creatief, kritisch, herkenbaar, persoonlijk en gedreven door het evangelie. Hij biedt geen ‘old school’ theologie, maar volgt de koers van ‘geloven is alles laten bevragen’: gedurfd, maar zeer nodig anno nu. Er zijn geen gemakkelijke antwoorden, omdat het probleem van het kwaad complexer is dan de kerk eeuwenlang dacht. Sonneveld geeft een herkenbare analyse van het kwaad en laat dan zien hoe het evangelie

van Jezus' kruisdood en overwinning het kwaad ontmaskert en 'absorbeert'. Jezus nam het op zich en kwam het te boven op zo'n manier dat hij in staat is om de overwinning voor alle mensen te zijn, al die levens samen te vatten en hun Overwinnaar te zijn."

(prof. Henk Bakker, Vrije Universiteit Amsterdam)

"Reinier Sonneveld geeft een diepe en verfrissende doordenking van de cruciale vraag hoe Jezus het kwaad in deze wereld overwint. Hij laat aspecten van het evangelie zien die veel christenen vandaag de dag niet meer kennen, maar die oude papieren hebben, zowel in Jezus' eigen prediking als in de vroege kerkvaders. Hij verwoordt het bovendien prikkelend, uitdagend, helder en eigentijds. Het is een broodnodige bijdrage aan de bezinning op de betekenis van het evangelie en ik beveel dit boek van harte aan."

(Gert-Jan Roest, Theologische Universiteit Kampen)

"Met behulp van actuele en oude verhalen wijst Reinier Sonneveld als een profeet op de realiteit van het kwaad, maar niet zonder de overwinning kleurvol en systematisch van de daken te schreeuwen. Een boeiend boek voor optimisten en pessimisten, voor sceptici en diepgelovigen, want het zit boordevol weetjes en geeft genoeg stof om over door te discussiëren. Als je midden in het leven wilt staan, helpt dit boek je verder!"

(Almatine Leene, Universiteit van Stellenbosch, VIAA Zwolle)

"De christelijke gemeente heeft mensen als Reinier Sonneveld nodig. Sinds ik in 2005 met veel enthousiasme zijn debuut *Jutten* recenseerde, toonde deze theoloog keer op keer niet alleen een briljant schrijver te zijn, maar ook een inspirerend denker. Als iemand wil voorkomen dat de kerk geestelijk verstart, is dat in elk geval ook Reinier Sonneveld. In *Het vergeten evangelie* toont hij zich gepassioneerd pleitbezorger van de Christus victor-benadering, die ik zelf zie als noodzakelijke aanvulling op een andere Bijbelse lijn: God zelf die in Christus' offer zijn toorn over ook mijn schuld afwendt.

In het goede nieuws horen het kosmische en persoonlijke bij elkaar. Sterk is hoe Sonneveld met een beroep op kerkvader Ireneüs van Lyon laat zien hoe Jezus de (door ons vaak goddelijk gemaakte) machten van politiek, religie en technologie ontthoort. Sterk is ook hoe hij midden in de wereld staat en er, à la de begenadigde Amerikaan Philip Yancey, toont dat een theologisch debat boeiend en goed behapbaar kan zijn.”

(Aad Kamsteeg, voormalig redacteur *Nederlands Dagblad*, Evangelische Omroep, *Christen Vandaag*)

“Het vergeten evangelie gaat over een zeer essentieel onderwerp en is geweldig boeiend geschreven. Reinier Sonneveld zoekt uit, nodigt uit en daagt uit, op een innemende manier. Hij dient zijn lezers met een perspectief op het evangelie van Jezus Christus, dat oude papieren heeft maar voor velen nieuw zal zijn. Het kan de zoeker overtuigen en de overtuigde opnieuw doen zoeken. En of je het nu met hem eens bent of niet, Sonneveld levert zo een waardevolle bijdrage aan de bezinning op de betekenis van het evangelie.”

(Hans Alblas, CHE, New Wine, Vineyard)

“Het christelijk geloof is geen beloningssysteem, ook niet een ‘systeem’ over een God die ons wilde straffen en bloed wilde zien. Het gaat om het Koninkrijk dat in Christus is aangebroken en waar we door geloof deel aan mogen krijgen. De laatste tijd verdiep ik mijzelf ook in de theologie van ‘Christus Victor’, mede aangespoord door Tom Wright. Er is moeilijk eenduidige grip op te krijgen, wat Sonneveld beaamt, en in alle eerlijkheid: de samenvatting die hij ervan geeft is de beste die ik tot nu toe heb gelezen. Maar het boek prikkelt ook tot tegenspraak. Ik hoop op een stevig debat over dit boek, om de vraag te beantwoorden of de weg die Sonneveld in alle bescheidenheid (en soms niet) wijst, ons kan helpen om het evangelie in de cultuur van de 21e eeuw opnieuw woorden te geven.”

(Andries Knevel, Evangelische Omroep. Volledige reactie op www.reiniersonneveld.nl)

“De afgelopen jaren hebben velen de komst van het koninkrijk van God herontdekt als kern van het evangelie van Jezus. Slechts weinigen hebben nagedacht welk nieuw licht dit zou kunnen werpen op de betekenis van kruis en opstanding: de verzoeningsleer. *Het vergeten evangelie* is een gedurfde poging om nieuw te verwoorden hoe de marteldood van een Joodse rabbi de wereldgeschiedenis verandert. Sonneveld vestigt hernieuwd (en terecht!) de aandacht op de recapitulatietheorie van Ireneüs van Lyon en koppelt dit aan het Christus victor-motief, dat theologisch onlosmakelijk verbonden is met de komst van Gods koninkrijk. Zijn verkenningstocht biedt verrassende perspectieven die verrijken, aanvullen en corrigeren. Zoals dat gaat met gedurfde boeken: er zijn best punten waarover we nog theologisch kunnen sparren. Maar wat is véél in dit boek me uit het hart gegrepen! Als je graag uitgedaagd wordt in je denken, is dit een geweldig boek!”

(Ronald Westerbeek, *New Wine*)

**HET VERGETEN
EVANGELIE**

“Het christendom is een explosie.
Als het niet sensationeel is, is het zinloos.”

(Gilbert K. Chesterton)

“Het Kwaad kan niet zijn als je het Licht aandoet.
Dan is het weg. Echt. Het stopt. En dat geloof is de
kern van het christendom: dat de machten van het
Kwaad door Christus aan het kruis zijn overwonnen.”

(Beatrice de Graaf, interview *Algemeen Dagblad*)

“Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis
heeft het niet kunnen opslokken.”

(Johannes)

Reinier Sonneveld

HET VERGETEN EVANGELIE

Het geheim van Jezus verandert alles

Buijten & Schipperheijn Motief – Amsterdam

© 2018 Reinier Sonneveld

Foto achterzijde omslag: Willem Jan de Bruin

Koop e-books van Reinier Sonneveld op www.reiniersonneveld.nl/shop

De uitgever heeft zijn uiterste best gedaan uitsluitend rechtenvrije foto's te gebruiken. Mocht u toch menen enige rechten te kunnen doen gelden, meldt u dit dan bij de uitgever.

Enkele fragmenten uit hoofdstuk 2 en het kader op pagina 146 werden eerder gepubliceerd in *#Jezus: Een kennismaking voor moderne mensen* van Reinier Sonneveld, evenals enkele fragmenten uit hoofdstuk 5 in *Gids voor de laatste dagen: Geloven is hopen* van dezelfde auteur.

ISBN 978-94-6369-003-4

INHOUD

1. **Op zoek naar bloei** 11
Waarom ik dit boek schreef 24
- I ***De verhalen die falen*** 32
2. **De marketing van het kwaad** 34
Waarom de *Guernica* werd afgedekt 46
3. **Het evangelie van de staat** 54
Het alziende oog van een wereldmacht 63
4. **Het evangelie van religie** 76
House of Heroes kent geen slachtoffers 78
5. **Het evangelie van techniek** 98
Vliegende zwermen killerbotjes 104
- II ***Een ander verhaal, goed en nieuw*** 126
6. **De mensheid opnieuw samengevat** 128
Jezus parodieert de keizer 146
7. **De kruisiging wordt de kroning** 164
Overal in gezakt, overal uit gestegen 166
8. **Een *fact check* van dit goede nieuws** 196
Hoe christenen de Christus hervinden 211
9. **Hoe het evangelie verschil maakt** 236
Jezus spreidt zijn armen... 260
- Vindplaatsen** 265
- Negen gesprekken over het evangelie** 269

1

Online kun je een video van mijn toespraak 'Wat is het evangelie volgens de Bijbel?' vinden, waarin ik in 14 minuten dit hoofdstuk voor je samenvat.
www.reiniersonneveld/werk/het-vergeten-evangelie

OP ZOEK NAAR BLOEI

Cassandra is de #MeToo van de oudheid. Deze prinses in het oude Troje was zo wonderschoon dat zelfs de goden verliefd op haar werden. Apollo zeurde dagelijks bij haar dat hij met haar wilde slapen en zij stemde daarin uiteindelijk toe – mits ze voorspellende gaven zou krijgen. Die schonk hij haar, maar toen de grote nacht aanbrak, weigerde zij hem alsnog in haar bed. Hij ontplofte van woede, maar had een probleem: als een godheid eenmaal iets gegeven heeft, kan die dat niet meer teruggeisen. Dus hij bedacht zijn ultieme wraak en voegde iets toe: Cassandra kon wel altijd de toekomst zien, *maar niemand zou haar geloven.*

Al snel deed in Troje het verhaal de ronde dat de mooie prinses was doorgedraaid. Ze deed de verschrikkelijkste voorspellingen, maar iedereen haalde de schouders op. Toen ze maar bleef aandringen en mensen verstoren in hun rustige leventjes, werd ze zelfs opgesloten. Vervolgens stond er toch een leger voor de poorten, maar niemand herinnerde zich nog haar profetie. Ook niet toen op een dag het vijandelijke leger verdwenen leek en er alleen een gigantisch houten paard achtergebleven was. Die zit vol Grieken, had ze gezegd, maar zij was toch gek. Het paard werd feestelijk binnengehaald: dit was natuurlijk een geschenk van de goden. De Trojanen rolden die nacht dronken in hun bed, enige tientallen soldaten kropen uit het paard en Troje werd verslagen.

Sindsdien kennen we het Cassandracomplex: we sluiten ons af van slecht nieuws, houden stug ons gewone leventje vol en maken onheilsprofeten belachelijk.

Daar zijn inderdaad genoeg voorbeelden van. Elie Wiesel, later

Nobelprijswinnaar, groeide op in een Roemeens dorpje. De Duitsers voerden zijn docent in de synagoge, Mosje, relatief vroeg weg, maar die wist als enige te ontsnappen en keerde terug om zijn dorpsgenoten te waarschuwen:

“Dag en nacht ging hij van het ene Joodse huis naar het andere en vertelde het verhaal van het meisje Malka, dat drie dagen stervende was geweest, en het verhaal van Tobie, de kleermaker, die smeekte dat hij eerder dan zijn zoons gedood zou worden... Maar de mensen weigerden niet alleen zijn verhalen te geloven, ze wilden er niet eens naar luisteren... En hij, hij huilde. ‘Joden, luister toch naar mij. Dat is alles wat ik van jullie vraag. Geen geld, geen medelijden. Alleen dat jullie naar me luisteren,’ riep hij in de synagoge.”

Uiteindelijk kwamen de Duitsers toch en zetten alle Joden in de trein naar een vernietigingskamp.

Jeremia is de Bijbelse Cassandra of Mosje. De Babyloniërs hebben Jeruzalem veroverd en een vazal aangesteld. “Vrede, vrede”, zeggen de meeste profeten opgelucht, *shalom shalom*, maar Jeremia reageert: “Er is geen vrede!” Hij banjert rond met een zwaar houten juk: zo zal het ons vergaan. Welnee, het valt allemaal wel mee, zegt een concurrerende profeet, die uiteraard populair is bij de autoriteiten, en hij trekt het juk van zijn schouders en slaat het kapot. Waarop Jeremia terugkeert met een ijzeren juk, dat niet meer stuk te krijgen valt, en zijn onheilsaankondigingen herhaalt. En inderdaad, na een paar jaar, in 587 v.Chr., komt Nebukadnessar nogmaals, neemt de elite mee in ballingschap en vernietigt zelfs de tempel.

Ik heb lang deze verhalen heel diepzinnig gevonden. Want ze klinken zo logisch: slecht nieuws willen we uiteraard niet horen, dus de bringers van slecht nieuws negeren we. Toch is het precies andersom. We wantrouwen juist het goede nieuws.

Wat er ruist in het struikgewas...

Je hoort zelden dat iets te *lelijk* is om waar te zijn. We vinden hooguit iets te *mooi* om waar te zijn. Waarom eigenlijk? 61 procent van de berichten in de media zijn negatief, slechts 15 procent positief. Als dat echter werkelijk onze situatie representeert, zou de wereld razendsnel richting een afgrond denderen en leefden we inmiddels in een hel. Het vertrouwen in allerlei instituten is dramatisch: stevast vertrouwt minder dan de helft van de Nederlanders nog de pers, de kerk, de politiek, banken, grote bedrijven, enzovoorts. Maar als je de feiten nader bestudeert, blijkt dat de meeste trends de goede kant opgaan: we worden al eeuwenlang wereldwijd steeds iets ouder, gezonder, gelijkwaardiger, schoner, belezener, enzovoorts.

Waarom geven we dan toch zo veel meer aandacht aan de problemen, die er natuurlijk ook wel degelijk zijn?

Een belangrijke verklaring is dat we biologisch zijn geprogrammeerd om slecht nieuws serieuzer te nemen dan goed nieuws. Als je geritsel in een struik hoort, kun je dat niet negeren: het zou een of ander roofdier kunnen zijn. Beter 99 keer voor niets geschrokken dan één keer onterecht zorgeloos geweest – dan kun je het niet meer navertellen. Andersom geldt dat niet. Het is juist erg onhandig als je 99 denkt dat er een lekker hapje in de boom zit en je daar telkens tevergeefs inklimt en maar één keer beet hebt. Als iemand dus met een mooi bericht komt, is het nuttig om daarover sceptisch te zijn voordat je er iets mee doet. Maar als iemand je waarschuwt, dan moet je meteen reageren en niet al te kritisch zijn, want stel je voor dat het te laat is. Beter blô (blode, laffe) Jan dan dô (dode) Jan, gaat het oude spreekwoord. *Better safe than sorry.*

Verhalen over Cassandra, Mosje en Jeremia bevestigen deze aangeboren neiging en herhalen wat we eigenlijk altijd al deden: beter een keer voor niets weggrennen, dan een keer een lekker hapje missen. Daarom hakt negatieve feedback er ook veel harder in dan een compliment. Tig collega's kunnen iets liefs over je zeggen, maar net die

ene zure opmerking, daarover blijf je piekeren. Biologisch gezien is dat nuttiger, *better safe than sorry*. Maar is het ook *waar*? Staan onze zorgen in verhouding tot wat er speelt?

We zijn geprogrammeerd om hypergevoelig op mogelijke dreigingen te reageren. Optimisten vinden we daarom naïef. Wie waarschuwt en 'de andere kant' van de zaak laat zien, vinden we juist moedig. Maar omdat we van nature zulke piekeraars zijn, is het veel waarschijnlijker dat het precies omgekeerd is. Het zijn de pessimisten die van elke beweging in de struik meteen een tijger maken, terwijl dat in 99 keer van de gevallen onterecht is. Juist de onheilsprofeten zijn daarmee eerder naïef en wie hoopvol is moedig.

Dat is in elk geval de belangrijkste boodschap van dit boek. En die druist volledig tegen onze intuïtie in. Onze genen dwingen ons min of meer de werkelijkheid zo te vertekenen dat we hoopvolle signalen minder serieus nemen dan waarschuwingen. Het vergt daarom grote zelfbeheersing anders in het leven te staan en de werkelijkheid meer recht te doen.

Toen ik mezelf eenmaal doorhad, vond ik het verhaal van Cassandra opeens een stuk minder diepzinnig en ging ik op zoek naar omgekeerde Cassandra's. Zijn er ook verhalen van mensen die goed nieuws vertellen die niemand gelooft?

Ik deed deze zoektocht omdat de hoop mij zelf begon te ontglippen. Het dagelijkse nieuws overweldigde me. Donald Trump was net president van Amerika geworden: een vuilbekkende narcist die door zijn ex-vrouw wordt beschuldigd van verkrachting, werd de machtigste man van de wereld. Weer zonk een schip vol vluchtelingen voor de kusten van Libië met honderden doden tot gevolg, en wie het overleefde werd op een markt verkocht als slaaf. Veertig landen zijn bezig met het ontwikkelen van autonome wapens en negeren allemaal de oproep van duizenden experts.

Daarom begon ik onze mythen en legenden te onderzoeken. Van alle verhalen die ooit bedacht zijn, hebben deze het namelijk in de loop der eeuwen overleefd. Blijkbaar raken deze ons het diepst. Mythen en legenden kun je daarom zien als een verbeelding van onze belangrijkste intuïties. En wat vertelden ze over hoe we met het nieuws omgaan? Telkens bleek de scepsis oneerlijk verdeeld. Nergens eens een doemprofeet waar iedereen klakkeloos achteraan holt en juist een vrolijke gabber die iets prachtigs vertelt wat dan niemand gelooft. Telkens die Cassandra's, van Japan via Zimbabwe tot Brazilië: de doemprofeet die iedereen negeert en de praatjesmaker waar iedereen onterecht intrapt. Telkens dezelfde onderliggende waarschuwing: we moeten het slechte nieuws veel serieuzer nemen, dát is de realiteit.

Na zo'n dag grasduinen in mijn boekenkast, las ik 's avonds in de Bijbel en mijn oog viel op de eerste zinnen die Jezus daar uitspreekt – de profeet die uiteindelijk de bekendste uit de geschiedenis werd, die zelfs na tweeduizend jaar nog aanhangers heeft, meer dan wie dan ook ooit. En ik besepte dat ik de eerste omgekeerde Cassandra had gevonden.

Het verhaal van een vrolijke Cassandra

Het Marcus-evangelie is de oudste tekst die het levensverhaal van Jezus vertelt. Meteen in de eerste zin staat al dat het om een “evangelie” gaat. Dat is een klanknabootsing van het Griekse woord *euangèlion*, goed nieuws (uitspreken als ‘ui-jan-gè-lie-jon’). Eu gebruiken Grieken nog steeds als oké, en *angèlion* betekent boodschap, waarin je ons woord ‘engel’ hoort, een hemelse boodschapper.

Een paar zinnen later komt Jezus voor het eerst aan het woord. Alles wijst erop dat hier een samenvatting staat van zijn hele boodschap, een soort kopje boven alles wat hij zal vertellen. Hij reist op dat moment naar Galilea, de provincie waar hij opgroeide en waar hij nu “het goede nieuws” gaat verkondigen. En wat is dat dan?

“Het begint nu! Gods koningschap is dichtbij. Geloof dit goede nieuws en bekeer je.”

Dit is de kern van wat Jezus te zeggen had. Voor moderne lezers niet meteen duidelijk, maar het klinkt in onze oren wel meteen heel optimistisch. Iedereen weet ook hoe het eindigde: hij werd juist om dit zeer goede nieuws *gekruisigd*. Cassandra werd om haar onheilsprofetieën opgesloten, maar Jezus wordt om zijn *hoopvolle* berichten gearresteerd en direct doodgemarteld.

Ik ken geen andere voorbeelden uit de wereldliteratuur, behalve dan van latere datum die duidelijk op Jezus’ verhaal zijn geïnspireerd. Cassandra, dat is onze aard: we zijn genetisch zo ingesteld dat we onszelf keer op keer moeten vertellen dat we slecht nieuws nooit mogen negeren. Let beter op, let *nóg* beter op, zeggen de mythen. Inderdaad, zegt het evangelieverhaal over Jezus, let beter op: als je echt realistisch bent en je naïviteit laat varen, dan zie je hoe *hoopvol* de situatie is. Ons probleem is niet dat we de waarschuwingen in de wind slaan. Ons probleem is dat we de bringers van goed nieuws kruisigen.

Zo zitten we in elkaar, zo zijn we biologisch aangelegd. Als we als Homo sapiens al te kritisch op onze eigen angsten waren geweest en sceptisch over alle waarschuwingen, dan bestonden we niet meer. We moeten paniekerig zijn aangelegd, piekeraars van nature, alleen zo konden we overleven. Maar alleen al daarom weet je dat de realiteit waarschijnlijk veel hoopvoller is dan hoe we die inschatten. We ‘moeten’ wel geloven dat het tegenvalt en precies dat is de reden dat het meestal meevalt.

Het verhaal van Jezus is het eerste dat ik ken dat zo onze aard laat zien. Het bevestigt ons niet in onze angsten, wakkert die niet aan, maar toont hoe wij functioneren. We zijn goed nieuws-ontkenners. Wij zijn goed nieuws-kruisigers. Wezens die keer op keer aan elkaar vertellen dat, als er een paard voor Troje staat, er wel weer vijanden uit zullen komen. Dat is wat we elkaar over Jezus vertelden. Hij gebruikte dan van die prachtige woorden, maar hij is “van de duivel”, zoals de beschuldiging werd, “hij lastert God”. Het was te mooi om waar te zijn.

Maar stel je voor dat het waar is – dan staan we toch te kijk met onze sceptische houding. Dan zijn wij te kritisch om waar te zijn. Dat verhaal vertelt de Bijbel. Over een paard dat voor Troje staat en daar kruipen dan geen vijanden uit maar, zeg, tien straatartiesten die taarten uitdelen. Een timmermanszoon klimt op een ezeltje en rijdt de poorten van Jeruzalem binnen en eenmaal daar begint hij geen oproer maar geeft zichzelf over om anderen te ontzien.

Wij zijn bangig aangelegd. Heel handig. *Beter blô Jan dan dô Jan*. Liever wegrennen dan opgegeten worden. Van nature denken we negatief over de wereld en wantrouwen we alles. Het verhaal van Jezus laat daarvan de uiterste consequentie zien: wij zijn wezens die de brenger van goed nieuws kruisigen. Dat is wat sceptisis óók oplevert.

Dat is de uitnodiging van de Bijbel: sceptischer te worden over je sceptisis, kritischer op je kritische blik, en het risico te nemen dat de werkelijkheid meevalt. Kruisig in je eigen leven niet elk hoopvol bericht. Zie in dat je een geboren piekeraar bent, dat je eigen blik

alles duister maakt. Juist daarom weet je dat de werkelijkheid meestal mooier is dan je van tevoren denkt. Je eerste indruk is automatisch te negatief. Als je doorzoekt en doorgraaft, vind je uiteindelijk schoonheid, liefde, hoop.

Goed nieuws is een goddelijke kroning

De rest van dit boek is eraan gewijd deze ontdekking uit te diepen. Vooral aan de hand van dat ene zinnetje van Jezus, de kern van zijn missie. Moeilijke woorden staan er niet in, toch is het lastig te begrijpen. Laat ik het daarom woordje voor woordje uit elkaar pellen, in de woorden van de Nieuwe Bijbelvertaling:

“De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.”

Eerst dat “nieuws”. Nieuws is een wijziging in de machtsverdelingen. De wereld is een uiterst complex krachtenveld en als iets of iemand daarin sterker of juist zwakker wordt, noemen we dat nieuws. Als Donald Trump tot president verkozen wordt, veranderen de machtsverhoudingen wereldwijd. Als hij een of andere wet erdoor drukt of dreigt een oorlog te beginnen, idem dito. Of het nu over hem gaat, over een land, een instituut, een mens, een trend – de krachten bewegen zich veelal volgens herkenbare patronen, maar als die veranderen, noemen we dat nieuws.

Een beeld hiervoor is een kroning. Je kunt de wereld beschrijven als een lappendeken van talloze ‘koninkrijkjes’, terreinen waar iets of iemand een bepaalde invloed heeft. Nieuws is dan een troonswisseling: op een of ander terrein krijgt iets of iemand anders meer macht. Stel dat een juf een ‘koninkrijkje’ heeft in haar klas en alles volgens eigen inzichten doet, dan is het bijvoorbeeld nieuws als zij van de schoolleiding een andere lesmethode moet gebruiken. Dat kun je uitbreiden tot wereldnieuws: elke machtsverschuiving is een troonswisseling.

“Goed” nieuws betekent dat de positieve trends aan invloed winnen en de geschiedenis zich zo beweegt dat onze verlangens meer worden vervuld. Of om in het beeld te blijven: een goede koning komt op de troon. Wat precies goed is, is uiteraard nogal persoonlijk, toch delen we wel een intuïtie. Good News Network is een van de vele sites die aan ‘goed nieuws’ zijn gewijd en de berichten daarop zullen weinig mensen onberoerd laten. Dit staat bijvoorbeeld vandaag bovenaan: een regenboog ‘zegt’ negen uur lang Thailand, een oma nodigt per ongeluk een onbekende uit voor Thanksgiving en doet dat nu jaarlijks, duizenden daklozen krijgen gratis schoenen.

Je voelt bij alle drie iets religieus. Dit zijn situaties die bij God passen. Je kunt je, enigszins sprookjesachtig, wel een God voorstellen die op aarde rondloopt en dan regenbogen uitdeelt, onbekenden aan tafel nodigt en schoenen rondstrooit. In elk geval is God volgens gelovigen het mooiste wat er is, het liefdevolste, gulste. Het beste nieuws denkbaar zou je daarom ook ‘goddelijk’ nieuws kunnen noemen. Of met de metafoor: daar is dan “het koninkrijk van God”, even een goddelijk moment op aarde.

Als Jezus dus “goed nieuws” aankondigt, het allerbeste bericht dat hij zich kan voorstellen, is een logisch beeld daarbij dat “het koninkrijk van God” nadert. Dat zijn min of meer synoniemen. Goed nieuws betekent dat de krachtenstromen ten goede keren, dat er een goede koning wordt gekroond. Extreem goed nieuws betekent dat de machtsdynamiek hemelse trekken begint te vertonen, in het beeld: dat God wordt gekroond, dat Gods rijk wordt gesticht.

Wat Jezus doet lijkt op wat koningin Beatrix deed op 29 januari 2013. Zij kondigde toen een troonswisseling aan, “de tijd is aangebroken”, had ze kunnen zeggen. Tegelijk was het nog niet zover, het zou nog enkele maanden duren voor het echt zover was, tot 30 april van dat jaar.

De troonswisseling was, om bij Jezus’ woorden te blijven, “nabij”. Die dubbelheid voelen we bij elk goed nieuws. Nooit is het bericht: zo, en dan nu is alle ellende voorgoed voorbij, punt uit, we sluiten alle journaals en kranten, het is klaar. Die regenboog van negen